

Els cristians de la república i l'hora dels laics

written by Llorenç Prats | 31 d'agost de 2017

Des de 1899 la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat ens recorda que els creients catalans tenim una vocació com a laics amb una llarga tradició. Els laics, també a l'Església, es poden organitzar en associacions o entitats, que adquirint igualment la seva naturalesa cívica com associacions o fundacions, poden fer ús amb naturalitat de l'exercici del dret de llibertat religiosa. En el cas de la Lliga (www.lalliga.cat) aquesta naturalitat només es va veure alterada, per raons òbvies, durant la guerra civil, i enguany, com és obvi, sota el nou lideratge de Carles Armengol –després de la sobtada pèrdua d'en Joaquim Ferrer (1937-2016)– també convoca la gent de fe a la missa en sufragi dels patriotes catalans de tots els temps, com oferiment modest d'aquest poble en la història de la salvació (serà a les 10.00 h de l'onze de setembre, a Santa Maria del Mar).

La naturalitat d'aquest esdeveniment és una expressió tradicional de l'exercici de dret fonamental de la llibertat religiosa, segons el qual, no sols individualment sinó també col·lectivament, les agrupacions de creients i la mateixa Església, no cal dir-ho, poden fer activitats per celebrar, predicar o ensenyar la cosa pròpia de les seves conviccions religioses. Aquest dret fonamental conviu igualment amb la laïcitat de les administracions públiques i del sector públic, en un escenari certament canviant per tres motius fonamentals, sobre els quals la situació política actual podria afegir-hi més complexitat.

L'escenari pastoral catòlic no és més greu a Catalunya que a qualsevol altre indret d'Europa, salvant referències com els assistents als preceptes dominicals o bé l'assiduïtat per apropar-se als sagraments. Els canvis socials accelerats i les

noves dinàmiques personals han deixat desencaixades les estructures tradicionals de les parròquies i els capellans, però a poc a poc els nous plans pastorals diocesans hi van entrant (esperem que a temps) per resoldre, per exemple, la manca de continuïtat entre l'accés a l'eucaristia (primera comunió) i la vinculació a una comunitat de vida cristina. Per tant, no hi ha, en general, limitacions al dret de llibertat religiosa per assolir les necessitats pastorals del poble de Déu, sinó dificultats reals per moure i vertebrar el que fins ara havia funcionat com una engreixinada maquinària per expandir un missatge de fraternitat i esperança (l'Evangelí), que per si sol no necessitaria gaires medis ni intermediaris atesa la seva radicalitat. En aquest sentit, no seria massa lògic llençar un missatge catastròfic com el que ha abocat Eduard Ibáñez, director de Justícia i Pau (Catalunya Cristiana, 20 d'agost de 2017), sobre els atacs del laïcisme excloent per part, bàsicament, de grups polítics sobiranistes, tot recordant una possible proposta de revisió de la llei estatal de llibertat religiosa del 2010!

En segon lloc i no menys important, hi ha certament moviments, molt ben organitzats, de tipus laïcista, és a dir, que malden per erradicar qualsevol presència religiosa, no sols de la vida pública sinó també (!!!) de la vida privada, en forma de ritus, activitats, símbols, ... Hi ha qui entén les conviccions religioses d'una manera sempre sospitosa i obscura, sovint amb un agreujant afegit si prové de l'Església catòlica, pel fet d'entendre que gaudeix o gaudia d'un cert tracte de favor o posició privilegiada. Sobre això, abans de res cal dir que sempre serà atacable jurídicament. El dret a la llibertat religiosa és un dret fonamental, i també un dret humà de gran calibre perquè forma part de la identitat i l'existència de les persones, subjectes bàsics i primaris dels sistemes jurídics. I per això cal estar atents, i no deixar passar com si res determinats atacs, tot bastint els arguments i les raons de la nostra activitat com a creient, a més del que significa de vida i confiança, la fe que estimem, sempre

alliberadora i pels camins de la veritat. Certament, això xoca amb la comoditat dels concordats i d'altres formes de "les autoritats" de resoldre els problemes de baix o que hi ha entre el poble.

I finalment, l'estat laic davant una demanda concreta, per exemple el menú halal en els menjadors escolars, ha de poder respondre de forma proporcional, amb respecte i prudència. L'allau migratòria cada dia posarà més a prova la capacitat de tolerància de les societats, i els ferments dels populismes hi tenen en tot això molta facilitat per créixer, i des d'aquests ferments cap a formes fanàtiques, autoritàries o excloents només hi ha un pas. I curiosament molt poques (o cap!) demandes de menú quaresmal (el peix en divendres) s'han sentit en el vast teixit escolar català, ja que no vindrà d'aquest formalisme, potser només tradicional i ni tan sols canònic... I vet aquí que el dret de llibertat religiosa s'exerceix i s'aplica ja de forma més efectiva per l'impuls de comunitats religioses no catòliques, ateses les seves accentuades conviccions i principis.

El temps del cristianisme cultural (pessebres, processons, retaules, claustres, ...) ha de trobar el seu lloc i fer-se palès d'una manera més oberta i combativa, ja que és una herència històrica de valor incalculable i sobre aquest objectiu no hi ha cap impostura possible. Per altra banda, el cristianisme religiós ha de saber fer valdre, en tot moment i a tota hora, l'exercici del dret de llibertat religiosa com a dret fonamental tot i no estar-hi acostumats, sigui per una certa autosuficiència o per simple ganduleria. Que Déu ens hi ajudi, i ho puguem veure.